

El flamenc

Nº 12

Butlletí quadrimestral del Parc Natural de les Salines de Santa Pola

01

EDITORIAL

02

CONSERVACIÓ DE FAUNA
I FLORA

1. Anellament científic.
2. Millora de la pantalla acústica natural.
3. Programa de conservació del Corriol camanegre.

05

COMUNICACIÓ,
DIVULGACIÓ I EDUCACIÓ
AMBIENTAL

4. Campanyes de la xarxa de Parcs Naturals i Activitats programades.
5. Educació Ambiental. Campanya Ambaixadors de Reforestació. Campanya de Conservació d'Aus.

09

COL·LABORACIONS I
REUNIONS

6. Reunions amb l'Ajuntament de Santa Pola
7. Webinario *Healthy Santa Pola*.
8. Junta Rectora.

11

US PÚBLIC

9. Millora de les instal·lacions.
10. Nou mirador: Domo Geodèsico 100% sostenible! en el Centre d'Interpretació.

17

DESCOBREIX EL NOSTRE
PARC NATURAL

11. Chorlitejo patinegro. Corriol camanegre. *Charadrius alexandrinus*.

18

NOTÍCIES

12. Viatgers bicicleters.
13. Tancament de l'Altילו.
14. Visita Honorífica.

GENERALITAT
VALENCIANA

parc natural
de les salines
de santa pola

EDITORIAL

CUESTIÓ DE SUPERVIVÈNCIA

N'estic farta! Estic farta que TOTS us fiqueu amb mi; farta que TOTS penseu que soc agressiva; farta que TOTS digueu que soc dolenta perquè li vaig robar l'entrepà al vostre cosí; farta que em digueu «la gavina assassina». No soc agressiva, només em defense. Així és la meua vida. Per què us atreviu a jutjar-la?

Ara us comptaré la meua versió i després, ja, si voleu, parlem.

Quan vaig nàixer, els meus pares em cuidaven; em duïen menjar i em donaven calor, perquè era la seua pura creació i la clau per a la supervivència de la seua espècie (respectant la tradició dels seus predecessors). Em van ensenyar a sobreviure; a competir per l'aliment i a buscar-lo on fora possible. Em van ensenyar a volar i a valdre'm per mi mateixa, perquè ells haurien de deixar-me prompte viure la meua vida.

En tot aqueix temps vaig aprendre també que això hauria de fer jo quan tinguera fills. Llavors, vaig sobreviure, buscant menjar en llocs inesperats, perquè en la mar no havia molt de peix i tampoc hi havia moltes zones naturals on caçar o campejar, així que vaig trobar un lloc anomenat abocador on hi havia coses interessants com ara peix podrit, plàstics amb forma de cuc i salats cartons. En alguna ocasió quasi muir ennuegada, però vaig sobreviure.

A vegades en volar cap a l'abocador, una pudor tòxica entrava pel meu nas i em feia marejar en travessar un núvol vertical provinent d'un tub que eixia d'un edifici i em desorientava, però a l'estona i després de tornar a respirar aire normal tornava a la meua trajectòria. Crec que això va acabar per trastocar una mica el meu sentit de l'orientació, però vaig sobreviure.

Després de l'hivern, un dia alguna cosa va despertar en mi i llavors em vaig posar a buscar una olor, un esgarip especial i una forma masculina que poguera ajudar-me a fer un niu (en aqueix moment no sabia què era un niu; no obstant això, aqueixa informació estava en el meu instint) i a cuidar els ous que eixirien de les meues entranyes després d'ajuntar les nostres cloaques.

Estava donat calor als meus tres ous en un terrat i de sobte es va acostar un humà, i en intentar dissuadir-lo en el seu acostament va destrossar el meu niu. Ja no em va donar temps abans de l'hivern a intentar criar de nou, però jo vaig sobreviure.

Encara així intentaré l'any vinent tindre descendència per a poder fer honor als meus predecessors, i poder practicar el que em van ensenyar els meus pares, però aniré amb compte en buscar un lloc que no siga trobat per vosaltres, perquè sincerament, per a mi sou una amenaça.

Per la vostra manera de viure, no puc alimentar-me bé, ni respirar bé, ni reproduir-me. Però jo no us jutge... només intente SOBREVUIRE.

CONSERVACIÓ DE FAUNA I FLORA

1. Anellament científic

El mes de febrer, els companys de la brigada van trobar dins del parc natural un cadàver de flamenc que portava una anella. Van recollir l'anella i les dades d'aquesta es van comunicar a l'Oficina d'Anellament SEO.

Segons l'arxiu, aquest flamenc va ser anellat en 2006 al Parc Natural de l'Albufera de València quan tenia una mica menys d'un any; per la qual cosa podem saber, entre altres coses, que ha viscut prop de 15 anys.

L'objectiu de l'anellament científic és conèixer l'activitat i els detalls de la biologia de les nostres espècies silvestres, així doncs, el registre de dades per a poder completar les fitxes dels animals anellats és realment útil.

Si et trobes un ocell anellat o una anella pots posar-te en contacte amb:

Oficina de anillamiento SEO
C/Melquiades Biencinto, 34
28053 Madrid
Tlf. 91 434 09 10
email: anillamiento@seo.org

Els et diran com poder registrar aqueixes dades per a completar la fitxa de l'ocell.

CONSERVACIÓ DE FAUNA I FLORA

2. Millora de la pantalla acústica natural

La brigada ambiental realitza una plantació d'estaques de tamarit recollides dels mateixos exemplars del Museu de la Sal. La fi d'aquesta labor és aconseguir a poc a poc una barrera natural basada en el creixement en massa lineal d'aquesta planta de port arbori.

En utilitzar esqueixos de plantes autòctones adaptades al clima i condicions del lloc ens assegurem un gran èxit en la plantació.

Prompte els ocells que freqüenten les tolles agrairan que es vetle per la seua intimitat, i també els qui acudeixen per a observar-les.

CONSERVACIÓ DE FAUNA I FLORA

3. Programa de conservació del Corriol camanegre

Continuem amb el programa de conservació del Corriol camanegre des de l'any 2019, sota la supervisió del Servei de Vida Silvestre.

Amb la col·laboració de les regidories de Medi Ambient, Turisme i Platges de l'Ajuntament de Santa Pola es va coordinar la ubicació d'una sèrie de palissades/closos (amb estaqués i soga) en diferents punts del litoral del parc natural per a delimitar els potencials espais de nidificació del corriol camanegre.

En aquest quadrimestre s'han fet els treballs de col·locació d'aquests closos com es fa cada primavera des que es va iniciar el programa.

Hui dia es fan treballs de revisió d'aquestes zones per a controlar la nidificació, campanyes d'informació als usuaris de les platges i campanyes de sensibilització als participants en el nostre programa d'educació ambiental, amb la finalitat que tots els usuaris, visitants i participants siguen coneixedors de la problemàtica d'aquesta espècie i del que estem fent des del Parc Natural per a ajudar-la.

COMUNICACIÓ, DIVULGACIÓ I EDUCACIÓ AMBIENTAL

La informació i la comunicació són imprescindibles per a sensibilitzar a la població en matèria de protecció dels espais naturals.

Al Parc Natural de les Salines de Santa Pola treballem per a oferir aquesta sensibilització des de diferents punts:

4. Campanyes de la xarxa de parcs naturals i activitats programades

En aquest primer quadrimestre de 2021, la situació d'emergència sanitària ha modificat la nostra dinàmica de programació d'activitats. Per això, us descrivim les activitats que s'han pogut plantejar i els resultats:

-Campanya Dia de l'Arbre: anul·lada.

-Gymkhana: Foto Flamingo Race: celebrada. 20 participants (2 passes de 10).

-Reforesta amb la testa: anul·lada.

Cartells de les activitats d'aquest quadrimestre

5. Educació Ambiental

Malgrat la situació excepcional, en aquest primer quadrimestre de l'any s'han rebut nombroses visites de grups concertats, perquè només s'ha atés grups controlats i grups «burbuja» que respectaven l'aforament del Museu. Així mateix, s'han seguit rigorosament les mesures de prevenció sanitàries, per a proporcionar una visita segura als participants.

Durant el període que abasta de gener a abril de 2021 s'han rebut **20 GRUPS** com a visites concertades procedents de diferents centres educatius, en les quals han participat un total de **289 PERSONES**.

Destacarem dues campanyes especials d'educació ambiental que s'han dut a terme amb dos grups escolars, un d'educació primària i un altre d'educació secundària.

Campanya Ambaixadors de Reforestació.

El mes de març vam rebre en el Centre d'Interpretació un grup molt especial de l'IES Santa Pola, ja que participen en un **projecte mediambiental de conscienciació** dins de l'institut. Aquest projecte pertany a l'assignatura d' **ECOCANVIS**.

En aquesta ocasió, gràcies a l'Ajuntament de Santa Pola, qui ens va posar en contacte i va organitzar la trobada, es pretenia que el mateix alumnat actuara d'ambaixador i transmissor de la informació cap a la resta de la comunitat educativa. El tema triat prèviament sobre el qual treballar amb els alumnes va ser la **reforestació**.

Comencem l'activitat donant-los la benvinguda al Parc Natural de les Salines de Santa Pola amb una xicoteta presentació sobre els aspectes generals d'aquest espai protegit. Després expliquem el concepte de reforestació, què suposa reforestar una zona i la importància de **planificar adequadament i acuradament aquestes intervencions**.

Per a la nostra activitat de reforestació, l'objectiu de la qual era ampliar la pantalla vegetal que protegeix les tolles del Centre d'Interpretació, es va triar plantar el tamarit (*Tamarix sp.*). Es tracta d'una espècie important i emblemàtica al parc natural, ja que és l'única de port arbori que tolera l'alta salinitat de la zona.

Per a protegir les noves plantes fins que assolisquen una grandària suficient se solen col·locar protectors que, tradicionalment, són de plàstic. Amb la finalitat de reduir l'ús de plàstic i evitar que puguin contaminar la zona en cas de trencar-se o deteriorar-se, decidim construir uns **protectors biodegradables**, fets de canya (*Arundo donax*) i corda de cànem.

Els alumnes van treballar en equip per a construir-los i col·locar-los durant l'activitat de plantació. Finalment, realitzem una xicoteta reflexió sobre l'activitat, per a nomenar sensacions i percepcions i poder aclarir conceptes.

Ara, com a bons ambaixadors, els alumnes d'Ecocanvis transmeten els valors i aspectes apresos durant la jornada a la resta de companys, havent creat el seu propi material didàctic a partir d'aquesta fructífera jornada.

Valorem l'actitud de les generacions més joves, que venen trepitjant fort quant a conscienciació mediambiental i ganes de cuidar el planeta i a tots els que vivim en ell.

Gràcies, Ecocanvis!

Campanya de Conservació d'Ocells; a distància, però molt pròxima

El mes d'abril el **col·legi La Immaculada d'Alacant** va participar en la campanya de protecció del corriol camanegre i la gavina capblanca de manera activa. Us expliquem les fases d'aquest projecte:

1- **Reunió** celebrada amb tot l'alumnat de 5é i 6é via digital on vam exposar la problemàtica actual i se'ls va proposar elaborar un cartell amb idees per a ajudar a la conservació de sengles espècies.

2- **Elaboració de cartells** per part de l'alumnat. Cada alumne va elaborar un cartell per espècie i després ens els van fer arribar al parc natural. Nosaltres ens encarreguem de seleccionar uns quants per a plastificar-los i col·locar-los en les àrees de reserva de cada espècie.

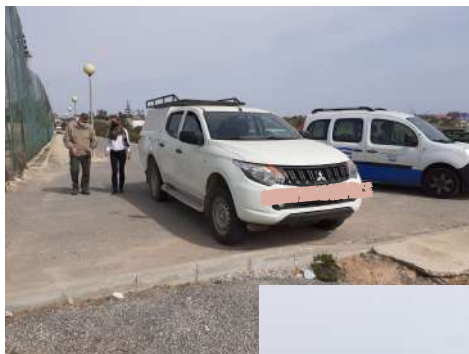
3- **Permuta d'exposicions.** Des del parc vam cedir la nostra exposició permanent de canvi climàtic al col·legi i en l'espai que va quedar a la sala hem exposat els cartells creats pels alumnes.

4- Finalment, i eixint del mateix alumnat, van voler elaborar com a treball extra uns **tríptics informatius** que també ens van enviar per a completar l'exposició de cartells i sensibilitzar els visitants del Centre d'Interpretació.

La seua magnífica resposta ens ha demostrat la seua preocupació i implicació en la protecció d'aquestes espècies i del nostre espai protegit.

Gràcies, xicotets artistes!

COLABORACIONS I REUNIONS

En aquest quadrimestre volíem destacar els esdeveniments que, al nostre judici, són ressenyables per la seua importància com a elements de sinergia en la gestió d'aquest espai natural.

6. Reunions amb l'Ajuntament de Santa Pola.

Durant aquest primer quadrimestre de l'any s'estan celebrant diverses reunions amb diferents regidories de l'Ajuntament: Alcaldia, Medi Ambient, Turisme, Platges i Infraestructures.

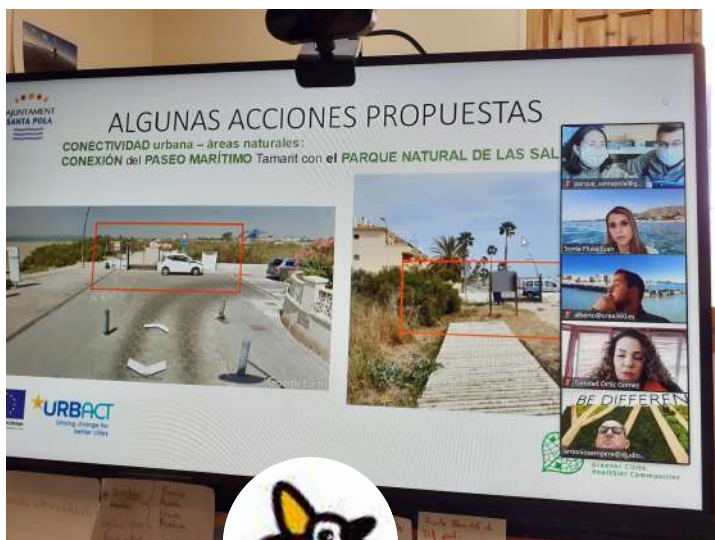

Gràcies a aquest treball es facilita l'execució de projectes de col·laboració entre sengles institucions. Entre els projectes que es realitzen de manera conjunta destaquen: activitats d'educació ambiental, projectes de conservació d'espècies, programa de visites turístiques, accions d'investigació d'utilitat de biomaterials, recuperació de fusta per a construcció d'infraestructures d'ús públic i creació de material didàctic y divulgatiu d'edició pública.

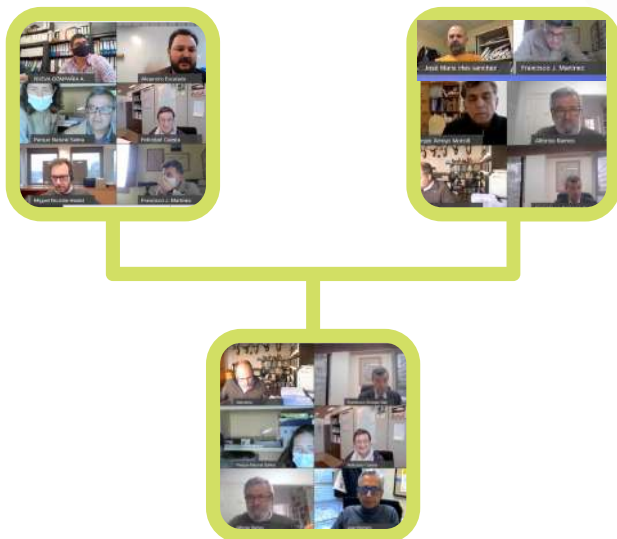
7. Webinario *Healthy Santa Pola*.

El mes de febrer va tindre lloc una reunió d'experts per a assessorament del projecte Healthy Santa Pola, dins del programa europeu URBACT; secció HEALTH&GREENSPACE, la fi de la qual és crear dins de la ciutat una xarxa d'espais/activitats/opcions que puguen ser triats per la gent per a millorar la seua salut.

El Parc Natural va ser convidat a aquesta primera reunió, on es va presentar la idea perquè cada participant anara pensant les seues possibles aportacions i poder, en successives reunions, anar modelant i homogeneïtzant el projecte.

COLABORACIONES I REUNIONS

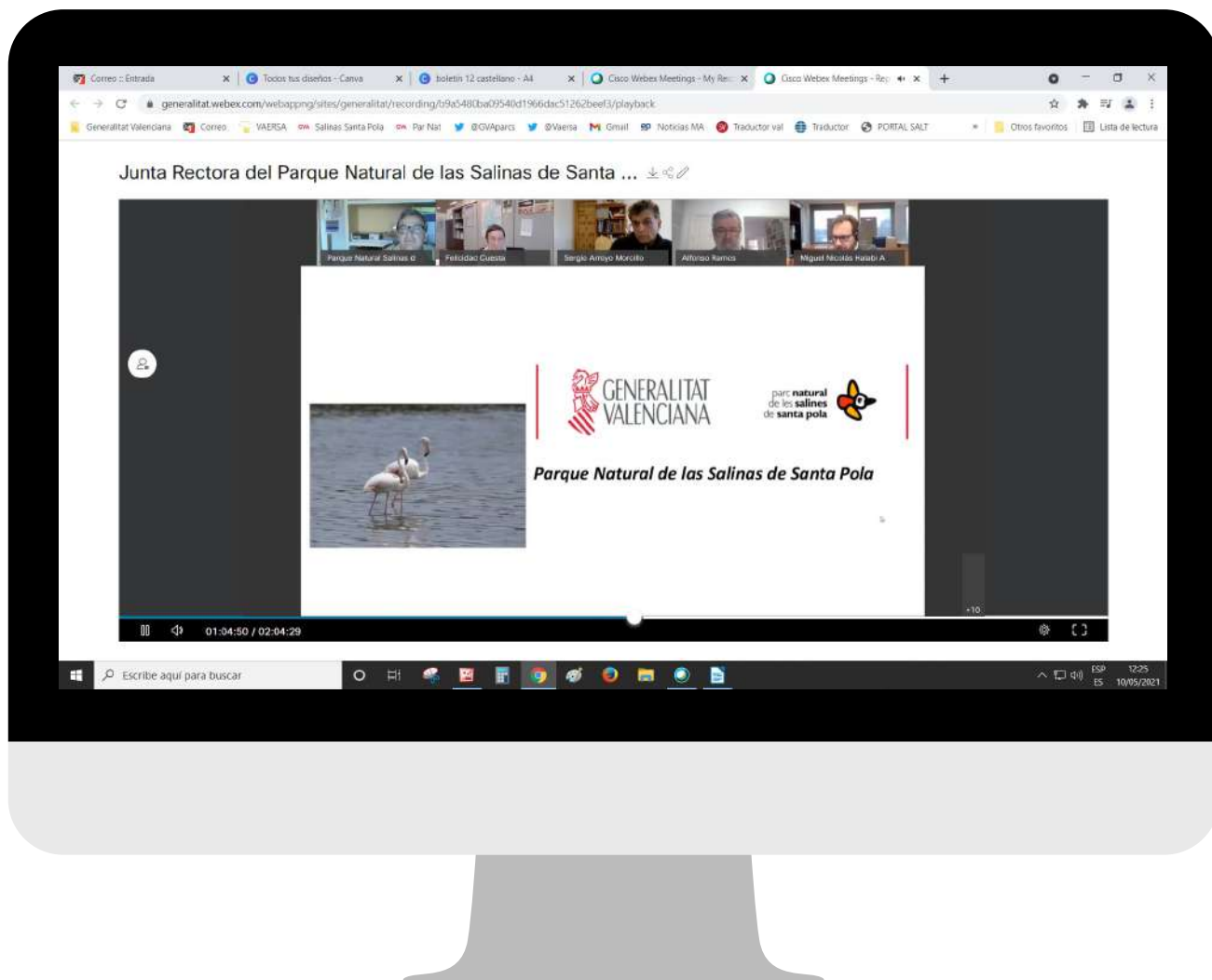

8. Junta Rectora.

El mes de març passat es va celebrar la Junta Rectora del Parc Natural de les Salines de Santa Pola. Per primera vegada es va realitzar de manera no presencial, mitjançant una reunió *on line*. Després d'acordar signar l'acta de l'anterior Junta Rectora es va procedir a presentar les Memòries de Gestió dels anys consecutius 2018, 2019 i 2020. Es destaca l'elevat èxit d'audiència i la gran efectivitat d'aquesta.

Agraïm als assistents la ràpida adaptació d'aquest gran esdeveniment a les noves tecnologies.

Es poden consultar aquestes memòries de gestió en la nostra pàgina web.

ÚS PÚBLIC

9. Millora de les instal·lacions

Els companys de la brigada ambiental fan nombroses tasques de manteniment en les instal·lacions del Centre d'Interpretació perquè tots puguem gaudir de la mateixa qualitat de visita.

També s'encarreguen de reparar les deficiències que per desgast i vandalisme pateixen les infraestructures del parc natural.

10. Nou mirador: «domo geodésico» 100% sostenible! al Centre d'Interpretació

Després de les investigacions realitzades en el comportament de la canya com a matèria estructural (comentades en l'anterior butlletí núm. 11) i les necessitats de millora de les infraestructures d'ús públic en el Museu de la Sal hem creat una figura singular com a punt d'observació d'ocells i mirador del paisatge.

El resultat final ha sigut la construcció d'un dom geodésic de freqüència 2 (V2) de 4 m de diàmetre, amb vares de canya (*Arundo donax*) encordades amb fil de cànem (*Cannabis sativa*) i corda de pita (*Agave sp.*), instal·lat sobre una plataforma decagonal feta amb fusta recuperada.

Tot el procés s'ha dut a terme amb recursos materials i humans propis, per la qual cosa el cost extern ha sigut nul.

Us comtem una mica el procés:

Primer es va construir el dom en l'espai del berenador;

després es va construir la plataforma base sobre la qual instal·lar el dom.

Una vegada construïdes sengles estructures vam haver de moure el dom a la recerca de la seua base, però encara que pesava poc...!l'últim tram va ser delicat...i passat per aigua!

en qué lío nos ha metido esta pillaprunas

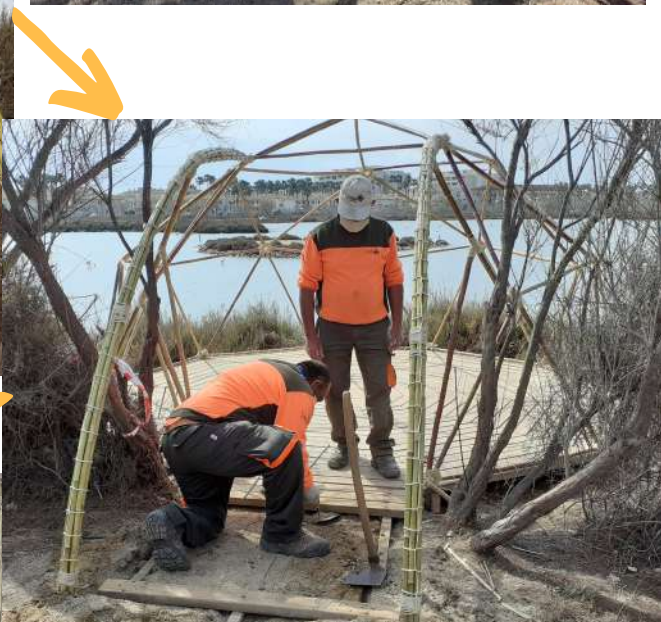

En aquesta foto estem traient el dom de l'aigua a l'altura de la plataforma per a col·locar-lo damunt...

Col·locat el dom sobre la plataforma es va haver de construir la **porta**, com sempre tenint en compte l'accessibilitat, i

una vez cortado ya no hay vuelta atrás..

finalment, part de l'estructura es va cobrir amb canyís (*Phragmites australis*) per a crear una sensació de camuflatge.

si conseguimos hacer esto podemos con todo

Un detall més, per a saber a on anem i d'on venim... i LLEST!!!!!!

Amb tot el nostre afecte perquè el gaudiu:

Ara es pot veure *-una preciosa escultura funcional, -paraules d'algun visitant-,* però per a l'equip del Parc Natural de les Salines de Santa Pola el més important ha sigut el procés i les emocions que s'han generat en cada pas, a cada moment: *"una experiència inoblidable i enriquidora en tots els aspectes".*

DESCOBRIX EL NOSTRE PARC NATURAL

11. Corriol camanegre. Chorlitejo patinegro. *Charadrius alexandrinus*

La platja del Pinet és un lloc freqüentat pel corriol camanegre. Se sap, s'ha vist, però a mi m'abellix contar la meua experiència: divendres passat caminava per la vora de la platja a la tornada d'acompanyar un grup de xiquets per la ruta del Pinet i em vaig trobar, a uns 15 metres, un xicotet corriol que estava corrent al ritme del trencament de les ones en la vora. Llavors vaig pensar que jo no era qui per a pertorbar aqueix ritme de ball i, sense deixar de caminar, vaig desviar la meua trajectòria cap a les dunes durant un tram i després vaig tornar a la vora perquè el corriol poguera continuar jugant. Per descomptat jo no deixava de mirar-lo atentament. Semblava que ni es va immutar amb la meua presència, però juraria que abans de deixar de mirar-lo em va fer l'ullet per a agrair-m'ho. 😊

DESCRIPCIÓ I BIOLOGÍA

El corriol camanegre és un ocell limícola de xicoteta grandària (15-17 cm) del grup dels corriols. Té el pic sempre negre, les potes generalment negres i collaret interromput. El mascle reproductor mostra una xicoteta taca negra en el front i la femella i l'immadur tenen el front blanquinós.

HÀBITAT I ÈPOCA REPRODUCTORA

Ocupa ambients litorals, platges, sistemes dunars, saladars, salines, desembocadures i altres paisatges vinculats amb l'aigua.

Nidifica en el sòl, en zones exposades o amb un grau subtil de cobertura, com a platges de cudols, arenoses, fangoses o zones mixtes, abastant el seu període de cria de març a juliol.

SITUACIÓ ACTUAL

El declivi observat en els últims anys en la seua població reproductora a la Comunitat Valenciana va desembocar en què aquesta espècie fora inclosa en la categoria de Vulnerable, dins del Catàleg Valencià d'Espècies de Fauna Amençades, l'any 2013.

NOTÍCIES

12. "Viatjers bicicletes".

Una família francesa, resident als Alps, emprén un viatge d'un any de duració la ruta de la qual passa per diferents parts d'Europa. A la fi del mes de febrer van passar pel Parc Natural de les Salines de Santa Pola, visitant el Centre d'Interpretació amb la finalitat d'albirar flamencs. Viatgen quatre membres en tres vehicles de mobilitat sostenible, perquè un d'ells és un tàndem una miqueta particular que permet a la viatgera de davant gaudir dels meravellosos paisatges de l'entorn natural. Gràcies per triar les Salines de Santa Pola com a lloc de parada i *Bon voyage*, família!.

13. Tancament de l'Altillo

El mes de març passat es va tancar a l'ús públic el camí que porta des del mirador de la Torre del Pinet fins al mirador de la Torre de l'Altillo, una part de la Ruta Groga del Parc Natural. Això és pel fet que aquest tram travessa una zona triada per la gavina capblanca, espècie protegida, per a criar en colònia. Des de fa uns quants anys aquesta zona és la més important a escala autonòmica de cria d'aquesta espècie. Per això i perquè no abandone els seus nius per les molèsties que li pot causar la presència humana, aquest tram romandrà tancat al pas fins a setembre, que és quan els pollets s'independitzaran de les seues famílies.

NOTÍCIES

14. Visita honorífica.

El mes de març vam tindre l'honor de rebre a "Maruja de Salinetes". Maruja és l'última persona que va estar vivint en les antigues cases que hi havia al voltant del molí de sal, que hui és el Centre d'Interpretació del Parc Natural de les Salines de Santa Pola.

Quan estaven en funcionament les Salines de Múrtulas -ens conta Maruja- *ací, en el molí, vivíem diverses famílies que treballàvem en la sal.*

Maruja ens va dur unes precioses fotos antigues que li van fer recordar els seus anys de joventut, i en va relatar anècdotes i històries d'aquest mateix lloc que ens han fet entendre millor el funcionament d'aquest antic molí.

Agraïm a la família de Maruja l'interés i l'ajuda perquè aquesta reunió fora possible. I també a Maruja, pel seu temps i ànim. Moltes gràcies, Maruja! Moltes gracias, família!

**GENERALITAT
VALENCIANA**

parc natural
de les salines
de santa pola

*Centre d'Interpretació del Parc Natural de
les Salines de Santa Pola*

Av. Saragossa, 45

CP 03130 Santa Pola (Alacant)

Telèfon: 96 593 85 90

correu electrònic: parque_santapola@gva.es

Redacció, diseny i maquetació:

*Equip Tècnic del Parc Natural de les
Salines de Santa Pola*

